

Anmerkninger

ved

Den Syvende Tomo

af

Verdens almindelige Historie,

af

Peter Friderich Suhm.

Første Afsnit. §. 3. Pag. 5.

Plinius vidner Tom. 1. l. 2. c. 6. p. 148. at den Tenediske Mathematicus Cleostratus haver først givet Himmels Tegnene Navn, og iblant dem først Vedderen og Skytten.

§. 5. P. 7. Theophrastus Melantæe Son, og Aristotelis Discipel, haver været en af de største og beste Mænd i Alderdommen. Han var derfor og udi saadan Ansæelse, at han paa engang havde 2000. Discipuler. Udi udbredt Kundskab gav han sin Læremester ikkun lidet efter, og fortsatte endda videre

videre end han de naturlige Ting's Ud-
 grandfning; Og hvad Skrivemaaden an-
 gaaer, da er han baade langt tydeligere og
 behageligere. Ved sin ordentlige Levemaade
 opnaaede han nesten en Alder af hundrede
 Aar. Hans Skrifter have været saa at sige
 utallige, hvoraf dog de fleste ere bortkomne.
 Imidlertid have vi endnu tilovers en Af-
 handling om Characterer, hvilket Skrift,
 endskjønt det er lidet og desuden ufuldstæn-
 digt kommet til os, dog er høiligen at agte
 for sin mandige Stil og Indhold; Den
 beste Edition af dette nyttige Verk haver
 Petrus Needham udgivet til Cambridge
 1712. i 8vo; Si Boger om Planternes
 Historie, hvoraf den beste Edition er Bo-
 dæi à Stapel, Amsterdam 1644. Fol. som
 dog endnu i mange Maader behøver For-
 bedring, og sex Boger om Planternes Op-
 rindelse med J. C. Scaligeri Forklaring.
 Lugduni 1566. Fol. Ved disse tvende Ver-
 ker haver Theophrastus ikke alene erhver-
 vet sig et anseeligt Sted iblant Botanicos,
 men endog den Ære at være den første som
 haver handlet herom, i det mindste er ingen
 ældre Skribent i denne Videnskab end han
 kommet til os. Derfor bør man og holde
 ham til gode, om han i vore Tider, da det
 Botaniske Studium er drevet saa vit, synes
 ei derudi at have gjort nogen synderlig

Fremgang. Vi bør saa meget mere sette Priis paa ham, siden det er ikke mere end 200. Aar siden, da han og Dioscorides vare de beste, ja nesten eneste Bevisere, i denne Videnskab efter saa mange 100. Aars Forlob, saa og fordi de som da fordunklede hans Glid, og om hvilke mentes at de havde bragt Botaniquen paa den høieste Spidse, Gesnerus, Matthiolus, Aldrovandus, Clusius, nemlig, synes nu omstunder, da Verden haver lært saa meget mere til, ei at have bragt det meget videre end Theophrastus og Dioscorides; Foruden ovenmelte store Verker haves endda af Theophrasto adskillige smaae, som om Stenene, Vinde, Ilden, Lugten, Svøden, Svimlen, Træthed, &c., hvilke alle Daniel Heinsius haver samlet og udgivet til Leiden 1613. F. Flere Esterretninger om Theophrasto findes hos Diogenem Laertium lib. 5. c. 2. a p. 496. ad p. 520., Fabricii Bibl. Gr. Vol. 2. lib. 3. c. 9. a p. 234. ad p. 255., Meursium udi hans særdeles Afhandling om Theophrasti Skrifter til Leiden 1638. 12mo, hvilken siden er indrykket baade udi Gronovii Thesauri Antiq. Gr. og udi Samlingen af alle Meursii Skrifter, der ere udfomne til Florentz i 12. Tomer i Fol. og Bruckeri historiam erit. Philosophiæ part. 2. l. 2. c. 7. Sect. 2. §. 2. og 3. p. 840. &c. Herodorus l. 1. p. 9. vidner, at Arion

Arion fra den Stad Methymna paa Den Lesbo, haver først opfundet de saa kaldte Dithyrambiske Vers, hvilke Pindarus siden bragte til den hoieste Guldkommenhed, og hvis Konst bestod derudi at fremføre hoi og prægtige Ord til Anseende, uden Orden, som dog havde just Orden i deres Uorden, og syntes at fremkomme af en Prophet, eller en der havde Indskydelse.

§. 6. Pag. 8. Om Pittaco handler Diogenes Laertius l. 1. c. 4. a p. 76. ad p. 85. temmelig udførlig. Hans Tænke: Sprog skal have været, det er meget vanskeligt at være retskaffen.

§. 14. P. 14. Athenæus l. 7. p. 321. beretter efter Tymphadorum, at et Lesbisk Fruentimmer ved Navn Salpa haver skrevet en Bog om Spøg og lystige Indfald. Suidas taler Tom. 1. pag. 1200. in voce *ἡρωα* om et Fruentimmer fra Lesbo, ved Navn Erinna, som dode Jomfrue, da hun var 19. Aar gammel, og hvis Vers agtedes lige med Homeri. Hun betiente sig af den Koliske og Doriske Dialect, og levede paa en Tid med Sappho, som hun havde fortrolig Venkskab med. Han anfører ellers adskillige andre Steder, som udgaves for hendes Fæderneland. Hendes

Skrifter bestode i Epigrammata, og et Bænk
 Faldet Rokken af 300. Vers. Stephanus
 Byzanthinus pag. 653. in voce *τῆνος* siger, at
 Erinna var fra den Stad Teno i Lacor
 nien. Udi Anthologien p. 632. lib. 3. c. 26.
 findes fire meget smukke Epigrammata til
 Erinna Roes af Asclepiade, Leonida,
 Antipatro og en ubekjendt. Udi det første
 vidnes, at hun haver skrevet lidet men got,
 og at hun er død Jomfru i sit 19. Aar.
 Udi lib. 5. c. 21. p. 649. findes nok et Epi
 gramma til Erinna Roes. Af hende selv
 have vi endnu to Epigrammata i Antholo
 gien, og en Ode til Tapperheds Berom
 melse, som er meget smuk, og findes hos
 Stobæum, og endda tvende Epigrammata
 som Wolfius haver allerførst givet ud.
 Flere Efterretninger om Erinna findes udi
 J. Chr. Wolfii Poët. Gr. a. p. 1. ad p. 25., og
 Gottf. Olearii Diss. de Poëtriis Gr. pag. 153.
 Clemens Alexandrinus Strom. l. 1. pag. 309.
 siger, at den Mitylæncær, Praxiphanes,
 Dionysiphani Son, haver været den første
 Lovgiver.

§. 19. Pag. 19. Not. 19. B.) End
 skönt Dionysius ikke beretter noget om de
 Indretninger, som Isocrates gjorde i Chi
 ernes Republikues Forvaltning, saa er Tin
 gen dog derfor ikke uvigtig, men stadfæstes
 ved

ved Plutarchi Vidnesbyrd. Tom. 2. p. 837
in Isocrate.

§. 24. Pag. 23. Herodotus l. 1. p. 10.
og Pausanias l. 10. c. 16. p. 834. berette, at
Glaucus fra den Æ Chios opfandt aller-
først at lodde Jern sammen, og at der af
hans Arbeide fandtes en Jern-Skaal i
Apollinis Skat i Delphis, som var gjort
saa konstig, at man ei kunde see hvor den
var foiet sammen. Denne Skaal sendte
Alyattes Konge af Lydien didhen til For-
æring, hvoraf man kan slutte, at bemelte
Konst er omtrent opfundet ved de Eider da
Kongeriget Juda blev ødelagt af Nabucho-
donosor. Plutarchus de Virt. mulier. T. 2.
p. 244., og Polyænus l. 8. p. 822. fortælle
baade et listigt og tappert Paafund af de
Chiske Qvinder udi en Krig mod Ery-
thræerne. Samme Plutarchus giver dem
p. 249. et stort Vidnesbyrd for deres Kyds-
hed, ved at forsikre, at Lovene og Opdragel-
sen vare saa gode i Chios, at der i 700. Aar
ikke fandtes noget Exempel enten paa Uros-
skab i Egtteskab, eller en Jomfrues Kræn-
kelse for Egtteskab.

§. 29. P. 25. Naar man betragter
at Hippocratis Skrifter ere ikke alene de
ældste Medicinske, som ere komne til os,
men

men at der endog for hans Tid have neppe været egentlige Medici til, saa maa man høilig forundre sig over, at han paa engang haver bragt denne Videnskab til saadan Guldkommenhed, at de nyere Tider have intet, eller ikkun saare lidet kunnet legge til, eller forandre i de Anmerkninger og Beskrivelser af Sygdomme, som han har efterladt sig. Sandelig, at Homerus haver bragt det saa vit i Poesien, er ei mere forunderligt end Hippocratis Fremgang i Medicinen. Over Hovedet maa man tilstaae Hippocrati den Ære, at han er den største Medicus som de Gamle kan bryste sig af, og at han endog i visse Maader bør ansees for den største af alle Medicis, naar man betragter hvor vit han som den første haver bragt det. Jeg veed vel at mange, der endog synes at ville være billige imod de Gamles Fortienester og Indsigter i Videnskaber, og derfor sette tilbørlig Priis paa deres Poesie, Betsalenhed, Historie, Bygnings- og Bildhugger-Konst, ville tænke at den her af mig Hippocrati tillagde store Roes, kommer af en blind Kierlighed til dem: thi de mene at de Gamles Kundskab i de egentligen saa kaldte Videnskaber nytter os nu til intet andet end at vide Historien af Videnskaberne. Men hertil svarer jeg; Alle store Medici, som derhos med Glid have lagt

lagt sig efter at studere de gamle Medicos, tilstaae, at de nyere have saare lidet tiltaget i Maaden at udforske og behandle en Sygdom, for hvilken Deel jeg ogsaa fornemmelig roser Hippocrates; Thi ellers er det mig vel bekiendt, at Medicinens Hjelpe-Midler, Anatomie, Botanique og Chymie have faaet anseelig Tilvæxt i vore Tider, skiont de Hjelpe-Midler ere tildeels endnu ei anvendte Medicinen saaledes til Nytte som de burde. Hvorom alting er, saa tilstaaer Boerhave selv, hvilken Mand! at Hippocrates haver været en af de store Mand i Verden, og at hans Skrifter endnu og altid ville fortiene noie at læses og undersøges. Hippocratis fornemste Skrifter ere følgende: Om Glandulerne, om Lust, Vand og Sæd, om Anatomien, om de Gamles Medicin, om Ledderne, om Tingenes første Principier, Aphorismata, om Fruentimrets Sygdomme, om Diæten, om Diæten i hastige og heftige Sygdomme, om Saar, om Mangel paa Søvn, om giængse Sygdommer, om den faldende Syge, om en Medici Pligt, om Hjertet, om Saar i Hovedet, om Galtskab, Anordning for dem der ville legge sig efter Medicinen, om Sygdomme, Sed som Medici bør giøre, om Benenes Natur, om Synet, om indvortes Tilfælde, om Jomfruers Sygdomme,
 Syg.

Sygdommes Kiendetegn, om Fistuler, om
 at Medicinen er en Konst, om Menneskets
 Legems Dele, om de Ting der purgere, om
 Aarerne, om Menneskets Natur, og om
 Siertter; Foruden disse have vi endnu mange
 andre smaae Skrifter af ham, hvoriblant
 dog ere mange, som enten falskeligen ere hant
 tillagde, eller som tvivles paa at han er For-
 fatter af. Hertil maa fornemlig regnes
 hans Epistler. De beste Editioner af denne
 fortreffelige Skribent ere Hieronymi Mer-
 curialis, trykt i Venedig 1588. Fol.,
 Soesii i Geneve 1657. Fol. van der Lins-
 dens i Leiden 1665. 8vo 2. Vol., og
 fornemmelig Charterii i Paris 1679. Fol.
 i 13. Vol., hvor baade Hippocratis og
 Galeni Skrifter findes samlede, og Mackii
 i Vien Fol. 1743. 3. Tomer. Hvad Apel-
 les angaaer, da ere alle de Gamle som tale
 om ham eenige udi, at han haver været den
 største Maler. Plinius siger iblant andre
 T. 5. p. 207. l. 35. c. 36. n. 10. at han ales-
 ne haver nesten gjort mere til Maleriets
 Forbedring end alle andre Malere, og at
 han ogsaa haver udgivet Bøger om denne
 Konst. Hans største Styrke bestod i Net-
 hed og Fiinhed, hvorudi han overgik alle
 andre, thi udi Dispositionen overgik Am-
 phion ham, og i Proportionen Asclepias-
 dorus. Apelles var ellers meget lærvillig,
 saa

saa at han gierne lod sig rette af andre.
 Hans Flid var ei heller mindre, thi ingen
 Dag gif forbi uden at han arbeidede i sin
 Konst. Derhos var han aldeles ikke mis-
 undelig over andre store Mestere, men be-
 rømte dem, ja var den som først ret bragte
 Protogenem i Anseelse paa Rhodo, end-
 skiont Protogenes var iblant alle mest fik-
 ket til at giøre ham Prisen stridig. Hos
 Alexander den Store var Apelles i saadan
 Naade, at Alexander forbød at ingen an-
 den maatte male ham end han. Udi Dianæ
 Tempel i Epheso afmalede han Alexander
 med Lynild i Haanden med saadan Konst,
 at Alexander gav ham for det 20. Talentet.
 Han besad ogsaa en Konst at overdrage sine
 Stykker med en Slags sort Fernis, som
 bevarede dem fra Stov, og gjorde derhos
 Farverne mere friske. Plinius opregner
 mangfoldige af hans Stykker, og taler der
 iblant om en Hest, som var saa naturlig
 gjort, at Heste vrinskede alene ad den, naar
 den med andre store Mesters Heste blev
 fremsat. Om bemelte sorte Farve vidner
 Plinius C. 25. P. 189. at Apelles brændte
 den af Elphenbeen.

§. 33. Pag. 28. Not. 33. B.) At
 Maltheser Ridderne eie i det Cretiske Hav
 en De som heder Gaudos, Gaulos eller
 Goro.

Gozo, det maa jeg tilstaae at jeg aldrig tilforn haver vidst, men at de besidde en Øe ved Navn Gozzo, som ligger tet ved Malta, det er en bekiendt Sag; Og er jeg for Resten af den Tanke, at Overeenstemmelsen af Navnene imellem disse toende Øer, haver her givet Anledning til Bildfarelse. Dog maa jeg tilstaae, at Sonden for Candia eller Creta ligge nogle Øer af dette Navn, men jeg troer ei at de tilhøre Malteser Ridsderne.

§. 41. Pag. 34. Plinius lib. 7. c. 57. p. 94. vidner, at Simonides haver opfundet de fire Bogstaver ζ, η, ψ, og ω. P. 102. siger han og, at Simonides forøgede Lyren med den ottende Streng.

§. 45. Pag. 37. Plutarchus Tom. 2. p. 246. de Virt. mulier, og Polyænus lib. 8. p. 820. beskrive et dristigt Stykke, som de Meliske Qvinder udrettede i Carien med stor List og Taushed. At Diagoras haver aldeles negtet et guddommeligt Bæsen, troer jeg vil falde tungt at bevise, men at han haver drevet Spot med den da herskende Overtroe, det er ganske riagtigt, saa og at han almindelig derfor er bleven kaldet en Arbeist. Alle de Taler som de Gamle have optegnet om ham, vise det tydeligen, og vil jeg

jeg til den Ende anføre en af dem. Diogenes Laertius l. 6. c. 2. n. 6. p. 617. fortæller, at han sagde til en, som gjorde stort Væsen af de Gaver som Søfarende, der vare blevne reddede, havde givet til Templet i Samothracien: Dersom deres Navne vare opskrevne, der ei ere blevne reddede, da vilde de beløbe sig til langt flere. Suidas vidner Tom. 1. p. 689. in voce *diaryōtas*, at han var Teleclidæ Søn og Democriti Discipel, og at han opholdt sig sin meste Tid i Athenen, hvorfra han maatte flygte, fordi han bekiendtgjorde Jødholden af Mysteriis, og raadde alle fra at give sig ind i dem. Ja Athenienserne vare saa forbittede de paa ham, at de lovede den, som skaffede ham død, en Talent til Belønning, og den, som bragte ham levende til dem, to Talenter. Mere om denne Mand findes hos Fabricium in Bibl. Gr. Vol. 1. L. 2. C. 23. n. 16. p. 775.

§. 65. Pag. 49. Foruden de mange af Forfatterne anførte Skribentere vidner ogsaa Plinius lib. 7. p. 103. at Phercydes fra den De Syro haver først skrevet i ubunden Stil, hvilket dog maa indskrænkes til Grækenland.

§. 73.

Thr. Selsk. Skr. 5. D. S

§. 73. Pag. 55. Athanasius contra gentes pag. 20. Tom. 1. vil have, at Apollo haver været den første Opfinder af Musique, og Diana af Jagten. Men jeg tvivler hoi- lig paa at han hertil haver havt nogen grun- dig Aarsag, hvilket endelig ikke er usædvan- ligt hos endeel af de gode Lærefædre, eller nogen anden end denne: Hedningerne an- saae Apollo for Musiquens Gud, og Dia- na for Jagtens Gudinde, og ventelig have de gjort det, fordi disse tvende Personer have opfundet bemeldte Ting. Hvorved det ei engang er faldet Athanasio ind, at Apollo og Diana have maaskee aldrig været virke- lige Personer. I det mindste haver han ei gjort sig nogen Umag for at bevise det.

§. 77. Pag. 59. En Mand af en ret- skaffen og grundig Lærdom, navnlig Theoph. Siegf. Bayer haver udi den 11. Tome af det Petersborgske Videnskabers Academies Aetis vist fra Pag. 330. til P. 348., med uoovervindelige Argumenter, at de Hyperbo- reer, som sendte Offer til den Deliske Apollo, have ei boet længere nord end i Thracien.

§. 101. Pag. 74. Polyænus lib. 8. pag. 823. fortæller, at de Thasiske Qvinder lode godvilligen, da deres Stad var ved en haard Beleiring bragt til det yderste og der
var

var stor Mangel paa Reeb, flere deres Haar af, for deraf at forferdige dem. Plinius l. 7. c. 57. p. 106. tilskriver Thasterne at have først opfundet lange Skibe med Dæk.

§. 109. Pag. 80. Not. 101. B.) Den berømte Cardinal Gvirini haver allerbest undersøgt Historien og Antiquiteterne af Corfu, udi sit lærde Skrift kaldet Primordia Coreyra, der 1738. er udgivet til Vixia eller Brescia i 4to.

§. 117. Pag. 84. Servius in Virgilio Aneid. l. i. v. 724 vidner, at Venus først restiltes ogsaa til Hest, og førte derfor ogsaa iblant andre Tilnavne dette: Venus den Rytterste.

§. 118. Pag. 85. Plinius l. 7. p. 97. siger, at Tacus, Konge af Trina, skal efter nogle Beretning først have fundet Sølvminer.

§. 120. P. 87. anføres i Noten Macrobi. advertus gentes lib. 6. hvilket er urigtigt, saasom Macrobius aldrig haver skrevet nogen Bog af det Navn, men vel 7. Bøger conviviorum Saturnaliorum.

§. 121. Pag. 89. Plinius l. 7. p. 105. vidner, at Salaminierne have først bygget fem rang: aarede Krigs: Skibe.

§. 128. P. 95. Denne Zegeoni tilskriver Plinius, efter Archemachi Beretning, at have allerførst bygt en Galley.

§. 129. P. 95. Den Cretiske Philosophus Menedemus var Clisthenis Son. Hans fornemste Lærere vare Plato, Stilpo, og Archipyllus og Moschus, som begge vare Phædonis Discipler, der igien var en Discipel af Socrate. Ved sin strenge Levemaade og alvorlige Opførsel kom han tilsidst i saadan Hoiagtelse, at Republikvens Forvaltning i hans Fæderne stad blev ham betroet. Til sidst blev han dog, endskiont falskelig, beskyldt for at ville forraade Staden til Antigonum Gonatam, Konge i Macedonien, hvorfore han maatte tage Flugten, og begav han sig da til bemelte Konge, hvor han og opholdt sig indtil sin Død, som skede da han var 74. Aar gammel. Alt dette og mere om ham fortæller Diogenes Laertius l. 2. c. 18. sva p. 262. til p. 281.

§. 130. P. 96. Solinus c. 17. p. 221. beretter, efter den gamle Skribent Callidemum,

mum, at Robber skal først være opfundet i Chalcis.

Førend jeg forlader den Grædske Historie, og begiver mig til Macedoniens, maa jeg endnu handle om tvende Ting, nemlig om Opfindelser af adskillige nyttige Ting, og endeel lærde og berømte Fruentimmer, hvilke jeg ei hidindtil haver kunnet indføre af Mangel paa Efterretninger, i hvilke Græske Stæder de have været opfundne, eller fra hvilke de have været; og finder jeg da hos Plinium nævnet følgende Mænd, som have gjort sig fortient af Kunster og Videnskaber: l. 7. p. 96. en vis Thrason skal først have opfundet at bygge Mure. Og p. 104 Pythus først indført Boldspil. Valerius Maximus l. 5. c. 4. ex. 1. ext. p. 479. beretter om et Fruentimmer ved Navn Pero, som opholdt ved sine Bryste Livet i sin Fader Cimon, der var fæstet i Fængsel for at døe af Hunger, og l. 6. ex. 1. ext. p. 526. om et andet Fruentimmer ved Navn Zippo, der, da hun var blevet fanget, fastede sig ud i Havet og druknede, for at bevare sin Kydskhed. Athenæus taler l. 14. p. 619. om en Poetinde ved Navn Eriphanis, som opfandt et nyt Slags af Vers da hun havde forelsket sig i den Jæger Menalca. Suidas haver Tom. 1. p. 1040. in voce ἐπίφοσ, forstaaet

Arbencum galt, og af et Fruentimmer og en Poetinde gjort en Eniiff Poet ved Navn Eriphus. Paa hvad Sted og Tid Dronning Timaris haver levet, om hvilken Plinius Tom. 5. p. 417. taler, det skal jeg ikke sige.

Andet Hoved: Stykke, Første Afsnit, §. 144. Pag. 114. Pausanias lib. 10. c. 19. p. 842. beretter, at Scyllis af den Macedoniske Stad Scione, og hans Dotter Cyma, vare berømte Dukkere og Svømmere, saa at de derfor ogsaa gave sig engang ud i en stor Strom og skare Tougene af paa Xerxis Skibe, som holdte dem faste til Ankerne, da de laae ved Pelion, hvilket forarsagede at mange af dem forginge. Til en Erindring af saadan deres Belgierning mod Grækenland, lod det Grædske Raad, Amphictyon, forferdige deres Billeder og sette i det Delphiske Tempel, hvoraf Faderens endda var at see i Pausanias Tid, men Dotterens derimod bortført af Keiser Nero til Rom.

Andet Afsnit, §. 157. P. 127. Not. 144. B.). Endskjønt Plutarchus in Apoph. ei udtrykkelig siger, at Philippus var bestienket, da han skulde dømme i en Sag, saa er dog den Historie som han p. 178. fortæller om Machæra, den samme som Valerius Maximus l. 6. c. 2. ex. 1. ext. p. 538. beretter,

og som lyder ligedanne som den Forfatterne her fortælle.

Tredie Afsnit, §. 176. Pag. 140. Polyænus fortæller l. 8. p. 788. en Hændelse med Lato Philippi Søn, og hans Søster Polyclea, der begge vare af Herculis Stamme, som efter al Anseende vedkommer Carani Forfædre. Han siger, at disse Sødfende giftede sig og avlede en Søn sammen, som de kaldte Thessalum, af hvilken Thesalien har faaet Navn, da det tilforn beboedes af Bæotier.

§. 188. P. 149. Not. 170. B.) Zesrodocus tæler ikke l. 4. c. 21. om den Macedoniske Konges Amyntæ Dotter Gygæa, men l. 5. c. 21. p. 296., hvorfor det første uden al Tvivl er en Trykfeil.

§. 213. P. 167. Not. 195. B.) Lilianus beretter ikke alene l. 12. c. 43. p. 227. at Amyntæ Fader Menelaus haver været en slegfred Søn, men og at Amyntas selv haver tienst Eropo, og været ham underdanig.

§. 221. Pag. 172. Not. 203. B.) Naar man overveier hvad Justinus l. 7. c. 5. p. 174. beretter, at Philippus var ifkun tre Aar som Gissel i Theben, saa maa Carystii den

Pergameners Fortælling være rigtig, at han var derfra tilbagekommet førend hans Broder Perdiccas døde, og maa det endda være skeet en rum Tid tilførn. Hertil kommer hvad Athenæus beretter efter bemelte Carystium l. 11. p. 506, at Plato overtalte Perdiccam til ved Euphræum den Oriter at giøre Philippum til Stadholder over et vist Land, hvor han holdt saa mange Folk, at han derved var i Stand til at bemestresig Riget efter Perdiccæ Død, endskiont Perdiccas havde efterladt sig en Søn ved Navn Amyntas. Dette forekastede Speusippus siden Philippo i et Brev, ved den Leilighed at han havde faaet at høre, at Philippus taledede meget ilde om Platone.

Fjerde Afsnit. §. 222. Pag. 174. Not. E.) Epaminonda Læremester hedte ei Lidas, men Lysis.

§. 223. Pag. 175. Ælianus var. hist. l. 14. c. 49. p. 294., Frontinus strateg. l. 4. c. 1. p. 77., og Polyænus l. 4. c. 2. beskrive hvor streng og noie Krigstrugt og Orden Philippus holdt.

§. 226. Pag. 178. Om Erobringen af Amphipolis taler ogsaa Polyænus lib. 4. cap. 2. ex. 17.

§. 228.

§. 228. Pag. 180. Plutarchus tom. 2. p. 105. in cons. ad Apollonium melder ogsaa om de tre lykkelige Ting som Philippus fik paa engang at vide.

Not. 210. B.) Ikke alene Plutarchus vidner at Philippus blev kiendt med Olympias som et Barn, men og Himerius in Epithalamio Severi ap. Photium Cod. cexliii. pag. 1116. at Philippus haver været Fader til Alexander, synes de gamle Skribenter temmelig at have draget i Tvivl, thi hvorvel de mange Slags Fortællinger om hans Fødsel kan tildeels være kommet af hans egen Begierlighed efter at have mere end en jordisk Herkomst, saa gaaer det dog vel ei an at fore dem alle did. Ptolemæus Hephæstion ap. Photium Cod. cxc. p. 476. siger, at en Arcadier ved Navn Draco var Alexanders Fader, og at den Digt, at en Drage var hans Fader, er heraf kommet. Flere Fortællinger herom findes hos Plutarchum tom. 1. p. 665. in Alexandro. Samme Skribent siger tom. 2. pag 401. in de Pythiæ oraculis, at Olympias haver førend hun fik det Navn baaret alle disse efter hinanden: Polyxena, Myrtalis og Stratonice.

§. 229. Pag. 182. Not. 211. B.)
Om den Hændelse hvorledes Aster skiod
S 5 Phi

Philippi Die ud, handle desuden Ptolemæus Hephæstion ap. Photium Cod. exc. p. 477., Solinus c. 14. p. 212. og Stobæus Serm. 7. p. 92. Maaden hvorved Methone blev erobret beskriver Polyænus l. 4. c. 2. ex. 15.

§. 231. Pag. 183. Polyænus l. 4. c. 20. 10. og ex. 17. taler ogsaa om Philippi Tog til Thessalien.

§. 234. Pag. 186. Om Olynthi Erobring og Odeleggelse af Philippo handle ogsaa Polybius l. 9. p. 780., Servius in Virgillii Æneid. l. 6. v. 621., og Joan. Tzetzes Chil. 8. p. 399. Plutarchus fortæller tom. 2. p. 40. in de auditione, at da Tidende herom blev bragt til Sparta, sagde en Spartaner: Og han er dog ikke i Stand at bygge saadan Bye igien.

§. 238. Pag. 189. Om Philippi Krig imod Phocenserne findes og Efterretninger hos Polybium l. 9. p. 787., Pausaniam l. 10. p. 802., Plutarchum tom. 2. p. 249. in de Virt. mulier., og Polyænum l. 8. p. 821. og lib. 2. pag. 215.

Not. 220. B.) At den Stad Philippopolis er bygt af Philippo, vidner Tacitus Tom. 1. pag. 354. Ann. lib. 3.

§. 246.

§. 246. Pag. 197. Jeg veed ei om de Ting som Polyænus l. 8. p. 325. fortæller om Charete, have tildraget sig ved disse Tider, dog synes det rimeligt.

§. 251. Pag. 205. Om Beleiringen af Byzantio melde ogsaa Frontinus lib. 1. c. 3. p. 9. og Philostratus p. 485. in Vit. Soph. l. 1., som derhos legger til, at den Byzantiner Leon formaaede Philippum ved sin Betsalenhed til at aftade med at bekrige den. Vitruvius vidner l. 10. c. 19. p. 231. at Polyidus den Thessalier meget forbedrede udi denne Beleiring den Krigs-Maschine, som kaldtes Murbrækker eller Bedderen.

§. 254. Pag. 209. Om Philippi List, hvorved han lykkelig kom igiennem de smalle Thermopyliske Beie, handler ogsaa Frontinus lib. 1. cap. 4. pag. 11.

§. 255. Pag. 209. Udi Aristide tom. 1. fra p. 477. til p. 504. staae tvende Taler i de Atheniensiske Gesandteres Navn til Thebanerne, hvorudi de raade dem til ei at sidde stille, men at bekrige Philippum af al Magt; Dog det er klart, at Aristides haver selv gjort dem, for at vise Prover paa sin Styrke i Betsalenhed.

Pag. 210. Polyænus anfører lib. 4. c. 2. ex. 3. et Exempel paa den strenge og noie Krigstugt som Philippus holdt imedens han var i Thebanernes Land. Ex. 7. fortæller han og at Philippus fornemmelig overvandt Athenienserne i det store Slag ved Chæronea, ved det han førte Krigen i Langdrag, og lod dem først ved Marcher og ved idelig at være i Gedehe måtte sig ud, hvilket de som Unge, raae og uersarne Krigsmænd ei længe kunde udstaae, og derfor vare i Slaget næsten uduelige til at giøre ham Modstand. Med denne Beretning stemmer ogsaa Frontinus overeens l. 2. c. 1. p. 29.

§. 257. Pag. 212. Not. 237. B.). Alianus var. hist. l. 8. c. 15. p. 154. vidner, at Philippus befoel en af sine Opvartere hver Dag tre gange at sige til ham: Philip du er et Menneske, førend han gik ud, eller lod nogen komme for sig. Denne Anstalt gjorde han efter Slaget ved Chæronea, paa det han ei skulde hovmode sig af saa stor en Seier. Efter Polybii Beretning lib. 5. p. 500. gav Philip ei alene alle fangne Athenienser løs, men begrov endog de Døde paa en anstændig Maade, og lod deres Been ved Antipatrum føre til Athenen; gav og en Klædning til de fleste Athenienser, som han havde stienket deres Frihed. Lib. 9.

p. 781. bekræfter han det ogsaa, men lader den *Ætolier Chlæneas* derhos sige, at han ei saa meget gjorde det af Rierlighed til *Athenenserne*, som af Stats: Aarsager, for derved at gjøre dem af sine Fiender til sine Venner, hvilket vel ogsaa haver sin Rigtighed. Denne *Polybii* Beretning haver *Suidas* udi sit *Lexico* tom. 2. p. 1054. in voce *Φιλίππος* Ord for Ord indført. *Diogenes Laertius* l. 6. c. 2. n. 6. p. 602. og *Plutarchus* tom. 2. pag. 70. in de discrimine adulatoris & amici berette, at den berømte *Cynicus Diogenes* blev ved denne Leilighed ført fangen til *Philippum*, og at han svarede ham paa Spørsmålet, hvo han var, og om han ikke var en Speider: Jo jeg er en Speider af din umættelige Begierlighed, Daarlighed og Galskab, da du uden mindste Nødvendighed er kommet hid, for at sette din Krone og dit Liv paa Spil, og lade det altsammen beroe paa en Times Lykke. *Philippus* loe af dette Svar, og lod ham gaae.

§. 259. Pag. 213. Forfatterne beskriver her alt for løselig hvorledes *Philip* efter Slaget ved *Chæroneæ* blev Mester af Grækenland. *Ælianus* var. hist. lib. 6. c. 1. p. 126. beretter, at *Thebanerne*, *Megarenserne*, *Corinthierne*, *Achiverne*, *Ælienserne* og *Eubæenserne* bleve saa forfærdede over

over denne hans Seier, at de Kieppedes med hverandre om at overgive deres Stæder til ham, men at Philip holdt ei hvad han havde lovet dem, men gjorde sig dem alle underdanige, efterat han først havde faaet deres Stæder i Besiddelse. Polybius melder ogsaa l. 9. p. 781. at Philippus gik efter Slaget ved Chæronea med en Krigshær ind i Laconien, hvor han udplyndrede Agrene, ødelagde Husene, og borttog en stor Deel af Landet, som han deledede imellem Tegeæterne, Argiverne, Megalopolitanerne og Messenierne. Denne Fortælling bekræfter han videre p. 788., hvor han legger til, at han af sine Benner og Bundsforvandre blev kaldt til Peloponnesum, og at han ved sin Ankomst satte saadan Skrek i begge Parter, at de udi fuld Forsamling af alle Græker afgjorde deres Tvistigheder; Ved hvilken Forsamling Polybius uden al Tvivl forstaaer den af Forfatterne ommelte udi Corinthen, hvor Philippus blev erklæret at være alle Grækers Anfører. L. 17. p. 1421. vidner Polybius fremdeles, at Philip blev af de Arcadier Cercida, Hieronymo og Lucampida, de Messenier Neone og Trasylocho, som vare Iphiadis Søner, og de Argiver Myrri, Teledamo og Mnasia kaldet til Peloponnesum for at dæmpe Lacedæmoniernes høie Mod, og skaffe deres

Fæder.

Fædernelande Fred og Sikkerhed, hvilket ogsaa Philip forhvervede dem, og derhos tog fra Lacedæmonierne, og gav dem igien de Lande, som hine havde taget fra disse med Uret. Strabo vidner ogsaa l. 8. p. 556. at Messene blev paa nye sat paa Fode af Philippo, hvilket viser at Lacedæmonierne have efter Epaminondæ Død blevet ved at trænge Messenierne, som tilforn. Pausanias beretter ogsaa l. 4. c. 28. p. 346. at Philippus bragte de flygtige Platæenser og Orchomenier til deres Fæderne-Stad igien, hvilket ei heller kan være skeet førend efter Slaget ved Chæronea, thi tilforn havde Philip ei Magt nok dertil. Lib. 5. p. 384. c. 4. beretter han, at der var megen indbyrdes Uenighed i Elide, og at dens Indvaanere sluttede derfor Forbund med Philippo, men vare dog ei at bringe til at staae ham bi ved Chæronea imod deres Landsmænd, hvorefter imod de gladeligen fulgte ham imod Lacedæmonierne af Had imod de sidste. Lib. 8. c. 7. p. 611. fortæller han fremdeles, at en Brønd i Arcadien tæt ved den Stad Mantinea, kaldtes endda udi hans Tid efter Philippum, fordi bemelte Konge havde der havt sin Feier, og at han var draget ind i Arcadien for at forene det Land med sit Rige, og stille det fra det øvrige Grækenland. Ved denne Leilighed af Philippi Krig imod
Lace

Lacedæmonierne, ere vel ogsaa de mange forte, men syndige Svar forefaldne, som Lacedæmonierne skal have givet Philippo efter Plutarchi Beretning tom. 2. p. 216. in Apoph. Lac.: Da Philippus sagde at han vilde lukke hele Grækenland til for dem, svarede deres Konge Agis: Vi ere nøiede med vort eget Land; Samme Konge, da han alene blev sendt som Gesandt til Philippum, der undrede sig over, hvi han kom saa eene, svarede: Jeg er og kun sendt til een. Dette Gesandskab viser, at Philippi Tog til Peloponnesum og Forsamlingen i Corinth, skede ei forend Aaret efter Slaget ved Chæronea, thi bemelte Slag tildrog sig efter Diodori Siculi Vidnesbyrd i det tredje Aar af den 110. Olympiade, det er at sige 3612. Aar efter Verdens Skabelse, og imod Slutningen af samme Aar omkom den Lacedæmoniske Konge Archidamus i Italien, og havde sin Son Agis til Efterfølger i Regeringen; Nu er det ei tvøligt, at Resten af Aaret haver strakt til for Philippo at gjøre Indfald i Peloponneso, og at node Lacedæmonierne til Fred, i hvilken Anledning Agis synes at være sendt af dem som Gesandt. Diodorus selv setter derfor disse Ting ogsaa først i det fjerde Aar af den 110. Olympiade, eller A. M. 3613. Strax efter Slaget ved Chæronea skrev Philip efter Plutarchi Beret-

Beretning t. 2. p. 218. meget haarde Breve til den Spartanſke Konge Archidamum, hvilket synes at imodſige Diodorum, der beretter, at Archidamus omkom i Italien paa ſamme Dag, ſom Slaget ved Thero-
nea ſkede; men, naar det ret overveies, dog ganſke vel kan forenes med ham, thi Philip kunde jo ei ſaa ſnart ſaae at vide at han var død. Dog tilſtaaer jeg, at Svaret paa Philips Brev ei, ſom Plutarchus gjør, maa tilſkrives Archidamo, men hans Son Agis. Svaret var dette: Derſom du vil maale din Skygge, ſaa ſkal du nu ei finde den at være det mindſte længere end for Slaget. Plutarchus fortæller og p. 233., at da Philip ſtod færdig at bryde ind i Laconten, og lod ſpørge Spartanerne ad, om de vilde, at han ſkulde komme enten ſom Ven eller Fiende, ſvarede de: Som ingen af Dele-
ne. P. 511. in de garulitate: Da Philip engang truede dem, at han vilde jage dem ud af deres Land, ſaaſremt han kom ind i det, ſvarede de ikkun: Saaſremt: Da p. 513., da han en anden gang ſpurgte dem, om de vilde lade ham ind i deres Stad, ſkreve de et Brev tilbage, hvorudi ei ſtod andet end det Ord: Nei, med ſtore Bogſtaver. Forunderligt er det, at Mr. Olivier, ſom med ſtorſte Flid og Skionsſomhed haver i vore Tider ſamlet
Philippi

Philippi Historie, og udgivet den til Paris 1740. i to Bind in 8vo og i 16. Bøger, har ver aldeles forbigaaet dette Philippi Tog til Laconien. Philostratus in vit. Sophist. lib. 1. pag. 485. tillegger den Sophist Dias af Epheso Eren for at have bragt Philippum paa de Tanker, at bekrige Perserne, for derved at faae ham fra Grækenland, og bemeldte Land saaledes at nyde nogen Rolighed. Efter hans Beretning overtalede ogsaa Dias Grækerne til at følge Philippum paa bemeldte Tog, ved at forestille dem, at der var mere Ere ved at være Tienere uden for end i sit Fæderneland.

§. 269. P. 224. Foruden de af Forfatterne og Doctor Baumgarten anførte Skribenter, beskrive følgende Philippi Dod: Curtius l. 8. p. 309., Valerius Maximus l. 1. c. 8. ex. 9. ext. p. 124. og l. 8. c. 14. ex. 4. ext. p. 736., og Pausanias l. 8. c. 8. p. 612., Arianus taler ikke alene om Alexander den Stores Beskyldninger inod Perserne, at have dræbt hans Fader, men og Curtius l. 3. pag. 109. udi Alexandri eget Brev til Darium.

§. 270. Pag. 227. Not. D.). Theopompi Historie om Philippi Bedrifter har ver efter al Anseende været meget vidtloftig, men derimod vil Polybius l. 8. p. 1375. ei holde

holde den for tilforladelig, og beskylde han ham for meget at have formeret Philippis Feil, og at have paadigtet ham mange Ting, hvorimod Polybius selv legger stor Berømmelse paa Philippo. Efter Pfortii Beretning in Bibl. Cod. cxxxi. p. 312. haver en ved Navn Amyrtianus sammenlignet udi Marci Aurelii Tid Philippum og Augustum, og beskrevet deres Liv og Levnet, hvilket Brev er dog for længe siden bortkommet.

§. 271. Pag. 228. flere Efterretninger om Philippo, særdeles om hans daglige Levemaade, om hans Hustruer, om hans Mildhed, om hans Omgængelighed, og om hans Feil, findes hos Plutarchum tom. 1. in Timoleonte p. 245., in Alexandro a. p. 665. ad pag. 669., tom. 2. p. 67. in de discrimine adulatoris & amici, p. 123. in præceptis de sanitate tuenda, p. 141. og 144. in præceptis conj., p. 174., 177., 178. og 179. in Apoph., p. 457. in de ira cohibenda, p. 602. in de exilio, og p. 790. in de an seni sit gerenda republica, Senecam tom. 1. p. 77. in l. 3. de ira, og pag. 449. in lib. 4. de beneficiis, Ælianum var. hist. lib. 4. cap. 19. p. 110., l. 7. c. 12. p. 140., l. 8. c. 12. p. 152., og l. 12. c. 51. p. 232., Curtium l. 10. p. 395., Ælianum in hist. anim. tom. 1. l. 9. c. 7. p. 491., Isocra- tem ex edit. H. Stephani 1593. f. in orat. ad

Philippum p. 82. &c., og in epist. 1. ad Philippum p. 404., 2. p. 406., 3. p. 411., og 4. p. 413., Frontinum l. 1. c. 4. p. 12., l. 2. c. 8. p. 52., l. 3. c. 3. p. 61., c. 8. p. 65., c. 9. p. 67., og l. 4. c. 7. p. 92., Libanium tom. 1. pag. 105. in Vituperio Philippi, og p. 108. in Vituperio Æschinis. Athenæum l. 4. p. 155. og 167., l. 6. p. 248. 249. 260. og 261., l. 7. p. 276., og 289., l. 10. p. 435., l. 13. p. 557., og l. 14. p. 614., Polyænum lib. 4. a. p. 311. ad p. 325., Themistium in orat. 7. p. 95., og Stobæum in Serm. 2. p. 30., Serm. 4. p. 56., Serm. 7. p. 90., Serm. 13. pag. 146., Serm. 21. pag. 176., Serm. 46. p. 326., Serm. 52. p. 366., Serm. 72. p. 443., og Serm. 96. p. 534.

Femte Affsæt. §. 272. Pag. 230.
Om Aristotele, en Mand der af alle Græker
haver besiddet størst og mest udbredet
Kundskab, og som haver stiftet en ny Sect
i Philosophien, kaldet efter ham den Aristoteli-
teliste, eller Peripatetiske, handle Plutar-
chus tom. 1. p. 668. in Alexandro, Diogenes
Laertius l. 5. c. 1. a. p. 460. ad p. 496., Fa-
bricius in Bibl. Gr. vol. 2. lib. 3. c. 6. og 7.
a. pag. 107. ad p. 203., og Brucker in hist.
crit. Philos. part. 2. l. 2. c. 7. sect. 1. a. p. 776.
ad p. 839. Ingen af alle de Gamles Skrif-
ter ere værre medhandlede af Copiisterne,

og det deels formedelst Dybheden af deres Indhold, deels ved den mørke Maade, som han haver skrevet paa, og deels fornemmelig ved den haarde Skiebne som hans Skrifter vare i lang Tid underkastede, saa at de laae begravne i Mulm og i Mørke. Ingen Skribent behøvede derfor snarere at blive rettet, forbedret og udgivet af en fuldkommen lærd Mand end han, og saa fortiente det og bedre, formedelst Nyttens, Lærdommens og Fortræffligheden af hans Indhold; Og dog er der næsten ingen Grædsk Skribent, som lærde Mænd have taget sig mindre an end ham. Vel er der over ingen skrevet flere Forklaringer og Udleggesler, hvoraf de fleste dog snarere tiene til at forvirre end forklare ham; men ingen haver ret med Iver lagt Haand paa at rense Texten selv fra Copiist: Feil, og igien at bringe den, saa vidt mueligt, til sin forrige Purhed og Nethed. Det synes underligt, naar man overveier den store Nytte som hans Skrifter fore med sig, og at fast alle andre Skribenter, Historieskrivere, Oratores, Poeter, ja endog Drømme- og Spaadoms: Boger have, havt den Held at blive forbedrede og noie igiennemseete af lærde Mænd i de senere Tider. Men Forundringen vil snart falde bort, naar man betænker, at en Mand, der skulde give Aristoteles ud som det sig burde, maatte have

trængt ind i de inderste Dele af Philosophien, Antiquiteten og det Grædste Sprog, hvilke tre Ting tilsammen findesielden forenede hos en Person. Den ældste og tilligemed fornemste og beste Edition er Aldi Manutii, som udkom 1498. til Venedig i 4. Tomer in f., og som indeholder bare Texten, og agtes næsten lige med Manuscripter. Den yngste Edition udkom til Paris 1654. i 4. Tomer in f. med Dn. Vallii latinste Oversættelse, som dog høilig trænger til anseelige Forbedringer. Det er nu da et Seculum siden noget nyt Oplag kom ud af Aristotelis Skrifter, og ville flere Secula ventelig endnu paa samme Maade gaae forbi, thi saa stor er den Foragt, hvorudi den gamle Philosophie ubilligen i vore Tider er kommet, da det dog er en klar og afgjort Sag, at ingen kan blive stor Philosoph uden ved at forbinde baade den gamle og den nye Philosophie med hinanden, og ved at læse begges Skrifter. En Sandhed som Philosophiens Helte i vore Tider; Leibniz, Wolff, Newton have erkiendt, og som ei negtes uden af dem, der ikkun have maadelig Indsigt i Philosophien. Aristotelis fornemste Discipel var Theophrastus, om hvilken jeg tilforn haver talet; Theophrasti Discipel var Strato af Lampsaco, om hvilken Diogenes Laertius handler lib. 5. c. 3. a. p. 520.

p. 520. ad p. 527; Stratonis Discipel var Lycon af Troade, som og beskrives af Diogene Laertio lib. 5. cap. 4. 2. pag. 527. ad pag. 537.

§. 275. Pag. 232. Til denne Tid henhører efter al Anseende den Bei, som Alexander lod efter Polyæni Beretning lib. 4. cap. 3. ex. 23. hugge over det Bierg Ossa, for at komme ind i Thessalien. Den var gjort i Skikkelse af Erin, og var endda at see i Polyæni Tid, da den kaldtes Alexandri Trappe.

§. 282. Pag. 238. Not. 262. B.). Om Thebens Erobring handler og Polyænus l. 4. c. 3. §. 12. Timocleæ mandige og berømmelige Gierning, for at hævne sin Kyndighed, beskriver Plutarchus tom. 1. p. 670. in Alexandro; og t. 2. p. 259. in de virt. mulier., og Polyænus l. 8. p. 781. Den Skioege Phryne haver i Historien erhvervet sig et udodeligt Navn, ved det hun tilbød sig at bygge Murene af Staden Theben op, som Alexander den Store havde ødelagt, dog paa de Bilskaar, at der skulde sættes paa dem: Den Skioege Phryne haver bygt Theben op, som Alexander havde ødelagt. Men som de flygtige Thebaner ei vilde indgaae dette, saa blev der intet af. Athe-

næus beretter l. 13. p. 590. at Phryne var fra den Stad Thespiis, og at hun blev elsket af den store Atheniensiske Orator Hyperide, som derfor ogsaa tog hende i Forsvar, da hun af Luthya var anklaget paa Livet i Athenen, og bevægede hendes Dommere til Medlidenhed, og vandt Sagen for hende, ved det han førte hende for Retten med blottet Bryst, hvilket gav Anledning til en Lov i Athenen, at ingen Advocat maatte heresiter ved at føre den Skyldige frem, søge at opvække Dommernes Medlidenhed. Dette sidste beretter ogsaa Plutarchus tom. 2. p. 849. in Hyperide. Hvorledes hun blev lagt i Seng hos den store Philosophum Xenocratem, ham uafvidende, og dog efter hendes egen Tilstaaelse ei formaaede, at opvække ham til Kierlighed imod sig, beskrive Diogenes Laertius l. 4. c. 2. n. 3. p. 393. og Valerius Maximus lib. 4. c. 3. ex. 3. ext. p. 383. Pausanias vidner l. 1. c. 20. p. 46. at den store Steenhugger Praxiteles ogsaa elskede Phryne, som paa en meget artig Maade fik ham til at give sig det smukkeste Stykke af hans Arbeide, og siden udlokket af ham hvilket det var, som han ellers ikke vilde sig hende. Efter Plutarchi tom. 2. p. 401. in de Pythiæ oraculis og Laertii l. 6. c. 2. n. 6. p. 618. deres Beretninger, saa gav Phryne en gyldene Venus i sin Lignelse til Apollinis Tempel

Tempel i Delphis, om hvilken Diogenes sagde, at den var erhvervet ved Grækernes Umaadelighed. Den første Skribent siger og paa ovenmeldte Sted, at hendes rette Navn var Mulsaretes, men at hun blev kaldt Phryne, fordi hun var meget bleg. *Ælianus* paaستاer lib. 9. c. 32. p. 175. at hun ei selv men Grækerne opreiste hende til Ære en gyldene Støtte paa en meget høj Vilde i Delphis. Men om hende findes hos *Plutarchum* tom. 2. p. 125. in de sanitate tuenda, og *Alciphronem* l. 1. ep. 30. p. 124. og ep. 31. p. 128.

§. 285. Pag. 241. Om *Diogene*, *Antisthenis* Discipel, der vel ei just haver stiftet den *Cyniske* Sect, hvilken Ære tilkommer *Antistheni*, men dog er den berømmeligste Person af den, handle udførligen *Diogenes Laertius* lib. 6. cap. 2. a. p. 580. ad p. 639. og *Brucker* in hist. crit. Philos. part. 2. l. 2. c. 8. §. 5. 6. og 7. a. p. 871. ad p. 886. Endskjønt der er meget med Billighed at udsætte paa denne Sect; hvorfor den og kan lighes med *Franciscaner* Ordenen, saa ere dog dens Grundvolde fæstede paa Dyden, hvilken den kun drev for vidt med at tilside sætte al udvortes Anstændighed og Artighed, og den billige Føielighed, som man bør have for sit Lands Love og Sæder. Imidlertid er

det unegteligt, fornemmelig om Diogene, at faae have drevet videre end de, efter det udvortes at domme, Taalmodighed, Afhold, Naadelighed, Fornøielighed og Forsagt for verdslige Ting. Den Stoiske Philosophie, som umodsigelig haver iblant Hendingerne frembragt de største Embedsmænd, og de nyttigste Mænd for Verden, i Henseende til Forretninger, haver og i sig selv ei været andet end den Eyniske Philosophie, men rettet, luttret og bragt inden sine behørigte Grændser. Det er og vist, at neppe nogen Philosophs Liv og Levnet kan hos Laertium læses med mere Behag end just Diogenis, og det formedelst hans mangfoldige Klygtige, sindrige og til deels bidende Indfald, hvilke noksom igiendrive den ubillige Dom, som nogle af Ubetænksonhed have fældet over ham, at han kan have været en grov, ubehøvlet og uforstandig Karl. Diogenis fornemste Discippler vare Monimus den Syracusaner, Onesicritus af Aitypalæa, som fulgte Alexander paa hans Felttog, og beskrev dem, og Crates af Theben, hvis Levnetsbeskrivelser findes hos Laertium. Crates havde fornemmelig tvende Discippler, Metroclen, og hans Søster Hipparchiam, hvilken ham ægtede meget imod hendes Forældres Villie, som gjorde alt hvad mueligt var for at bringe hende

hende derfra, men forgieves. Hendes Liv og Levnet beskrives af Laertio l. 6. c. 7 p. 655, som og c. 5. n. 5. p. 647. vidner, at hun med Cratete avlede en Søn ved Navn Pasicles. Efter Suidæ Beretning tom. 1. p. 1263. in voce *ιπταρχία* skrev hun adskilligt i Philosophien, smaae Forberedelser, og Sporsmaale til den Atheist Theodorum. Flere Esterretninger om hende findes hos Clemens Alexandrinum Strom. l. 4. p. 523., Appulejum Florid. lib. 2. p. 339, og 340., og Cujacium in epist. Græc. pag. 338. og 345., hvor der forekomme to Breve fra Diogene og Cratete til hende, som dog efter min Tanke ere falske og opdigtede. Efter Laertii Beretning l. 6. c. 5. n. 4. p. 647. odes lagde Philippus Hipparchiæ Huis, og Alexander Cratetis. Menippus og Menedemus vare ogsaa berømte Cynici. Den forstes Levnet beskriver Laertius lib. 6. c. 8. p. 658., og den sidstes c. 9. p. 661.

§. 299. Pag. 254. Flere Esterretninger om den Cariske Dronning Uda findes hos Strabonem l. 14. p. 970. og 971.

§. 314. Pag. 267. Alexanders store Seier ved Issum haver efter Ptolemæi Zephæstionis Beretning l. 4. ap. Phorium eod. cxc. p. 481., Helena den Egypters Timons

Timons Dotter, som levede paa samme Tid, afmalet, og var det i Hephæstions Tid at see i Fredens Tempel i Rom, hvorhen Keiser Vespasianus havde ladet det bringe.

Not. 293. B). Polybius anfører l. 12. p. 921. &c. den Beskrivelse som Callisthenes haver gjort over det store Slag ved Issum, og viser med uovervindelige Beviser, at den ei kan være rigtig, hvorved de fleste Skribenters Fortællinger om bemelte Slag, som vi endnu have, tilligemed fældes for den største Deel, saasom de i mange Maader komme overeens med Callisthenis.

§. 326. Pag. 278. Om Beleiringen af Tyro og Alexandri Forretninger imedens den varede, handler ogsaa Polyænus lib. 4. cap. 3. §. 4.

§. 335. P. 288. Det er langt fra at jeg her vil paatage mig at reitfærdiggjøre Alexandri Foretagende med at give sig ud for Jovis Son, og at udspire af guddommelig Slegt, men jeg vil ikkun vise, at han ei haver gjort det af Hovmod, eller langt mindre virkelig selv troet det. Disse hans Ded hos Curtium lib. 8. c. 27. p. 327. udi hans Tale mod Hermolaum: Gud give at Indianerne

dianerne og ville holde mig for Gud, thi et stort Navn udretter mest i Krig; disse Ord, siger jeg, vise tydelig, at dette til Syne daarlige Foretagende af ham, haver havt sin Udspring af den dybeste Politique. Desuden maa man og betænke, at de gamle Hedninger ei forstode ved det Ord Gud det samme som vi; naar de gjorde Alexandrum, eller nogen anden af deres Konger og Keisere til Gud, da forstode de aldeles ikke derved den overste Gud, som haver dannet og som styrer alle Ting, thi saa assindige kan man ei troe at fornuftige Folk have været, men de forstode derved ikkun saa at sige under- eller smaae Guder, af hvilket Slags de tillagde hvert Land, hver Stad, hvert Sted, ja hvert Tilfælde een; og mon da ei Alexander kunde fortiene ligesaavel at holdes for saadan Gud, som Hercules, Bacchus og flere. Man kan derfor ei hoiere ansee de af de Gamle paa saadan Maade selvgjorde Guder, end de Helgene, hvormed Paven nu omstunder jevnlig beriger Himlen. Hvad den Post angaaer, at Alexander vilde, at enhver, der kom for ham, skulde falde ned paa sit Ansigt til Jorden, da var det ei mere end hvad alle østerlandske Konger stedsse havde fordret, og endnu dagligen fordre af deres Undersaatter. Ved Persiens og de andre Asiatiske Landes Underwingelse var det og langt

langt fra Alexanders Tanker, at gjøre deres Beboere til Slaver, som Macedonierne synes at have indbildt sig; nei, han vilde beherske dem som en retmæssig Konge, føie dem i mange af deres Skikke, ja i mange endog rette sig efter dem, og ved alle muelige Midler søge at udsukke det Had, som var imellem Europæer og Asiater, hvilken hans billige og fornuftige Politique dog de stolte Macedonier hverken vilde eller kunde forstaae sig paa. Overalt har man i de nyere Tider alt for skarpt dadlet Alexander, som Plutarchus derimod haver i de ældre Tider, udi sine tvende Skrifter om Alexandri Lyfke, alt for meget søgt at ophoie og at gjøre unegtelige Lyder til Dyder. Men saa meget er dog vist, at Alexander ei bør saa strenge dadles, med mindre man og vil gaae ligesaa skarpt til Verks med alle de Konger og Seier: Herrer, som efter ham have ført ligesaa ubillige Krige, ja maaskee ubilligere end den han førte imod Persien, hvortil han havde retmæssigere Marsag, end de fleste Konger til mange Krige, som efter ham ere førte. Hans Krig imod Indien derimod tilstaaer jeg, kan ei undskyldes ved nogen Ting. Derfor disse strenge Dommere fordomme al Krig som føres af Brede, Overilelse, Had, Mistanke, Begierlighed efter Rov, efter andres Lande, og efter et stort

Navn,

Navn, eller og den saa kaldte ratione status, og undskyld ingen uden den som føres af retmæssig Nødværge, saa er jeg og ligesom eenig med dem i at fordømme Alexander aux petites maisons, som Boileau gjør i sin Satire. Men at Alexander skal just fornemmelig og først alene sættes til Exempel paa ærgierrige Seier-Herrer, det synes mig at være ubilligt, siden dog næsten alle stridbare Regenter, have det tilfælles med ham.

§. 343. Pag. 294. Om Alexandri Gang over Tiger-Floden handler og Polyænus l. 4. c. 3. §. 26.

§. 359. Pag. 310. Polyænus taler lib. 4. c. 3. §. 32. om en Kobrestøtte, som Alexander fandt paa det Persiske Slot, hvorudi stod udgravet, hvor meget der af ædende og drukkende Bæver, Brænde, Fæder &c. dagligen gik til ved det Persiske Hof, hvilket beløber sig til en utrolig Mængde. Athenæus beretter l. 13. p. 576. efter Elistarchum, at Alexander lod sig fornemmelig af den Skiøge Thais overtale til at opbrænde Slottet i Persopolis. Efter Alexandri Død ægtede hun Ptolemæum Lagi Son, Konge af Egypten, og avlede med ham tvende Sønner, Leontiscum og Lagum, og en Datter ved Navn Irene, som blev gift

gift med Solone Eunosto, Konge paa Cypren. Mere om hende findes hos Alciphron l. 1. ep. 33. p. 134. og ep. 34. p. 138.

§. 366. Pag. 315. Om Alexandri Ophold i Syrcanien, handler og Polyænus lib. 4. c. 3. §. 19. og 24., paa hvilket sidste Sted han beskriver, med hvilken Pragt han sad i Retten, naar han skulde domme Barbarer, hvormed ogsaa Ælianus var. hist. lib. 8. c. 3. p. 159. overeenstemmer.

§. 430. Pag. 377. Om Alexandri Krig imod Porum taler og Polyænus lib. 4. c. 3. §. 21.

§. 432. Pag. 378. Om Alexandri Krig imod Calthæerne findes og Efterretning hos Polyænum l. 4. c. 3. §. 30.

§. 460. Pag. 403. Zarpalus havde efter Athenæi Beretning l. 13. p. 594. en Maitresse ved Navn Pythionice, som han elskede overmaade meget, og som han lod begrave med en ret overdaadig Pragt, saa at han anvendte 200. Talenter paa hendes Monument, og lod hende indvie Tempel og Lund til Ere, saa og Alter under Navn af Venus Pythionice. En anden Maitresse ved Navn Glycera havde han hos sig i Tarso, hvor

hvor han lod hende oprette en Kobber-Statue til Ære, og taalte, at hun boede paa Slottet, og blev af Almuen kaldet Dronning. Dette er nok til Beviis, hvor slet Zarpali Opsørsel var, imedens Alexander forte Krig i Indien, hvorfra fast ingen af hans Betientere meente, at han nogensinde kom tilbage, hvorfor og de flestes Forhold var ifkun lidet bedre end Zarpali.

§. 461. Pag. 404. Not. 422. B.)
Curtius taler ikke l. 5. c. 6. om Thalestri, men l. 6. c. 13. p. 235. &c.

§. 462. Pag. 405. Polyænus l. 4. c. 3. §. 31. beretter, at Sephæstion døde i Babylon, men som denne Beretning strider imod alle andre Historieskriveres, som eenstemmigen vidne at han døde i Ecbatana, saa kan den derfor ikke antages.

§. 463. Pag. 405. Krigen imod Cosæerne fortæller og Polyænus lib. 4. cap. 3. §. 31. langt anderledes end nogen anden Skribent.

§. 471. Pag. 415. Not. 432. B.)
Det er gaaet Alexander som de fleste store Seierherrer, at Efterkommerne have fundet Behag

Behag udi at digte meget om dem, som udi de senere Tider haver ei saa meget tjent til at udbrede deres Navn, som snarere at for-
 dunkle deres Gierninger, og endog at over-
 tale letsindige Folk til, at saadanne Seierher-
 rer have aldrig været til i Verden. Den
 Begierlighed at skrive om Alexander, og
 at forsøge hans Gierningers Storhed ved
 mangt et romanagtigt Indfald, haver endog
 strakt sig til det koldeste Norden; thi der fins
 des endnu en skreven Bog eller Saga paa
 Islandsk om den store Alexander, hvor
 Digt og Usandsfærdighed stride om Fortrinnet
 med den Callistheni falskelig tillagde Historie.

§. 473. Pag. 417. Til Slutning af
 Alexandri Historie vil jeg anføre nogle faae
 Ting, som jeg tilforn ei haver fundet beqvemt
 Sted til at indrykke. Plinius vidner, l. 7.
 p. 105., at Alexander haver først ladet byg-
 ge et ti rangaaret Krigsskib, som efter al
 Anseende haver været det største Skib i Ver-
 den til den Tid. Athenæus skriver lib. 13.
 p. 565. efter Chrysippum, at den Skib at ra-
 ge sit Skieg af er først opkommet i det Ses-
 culo, da Alexander levede. Men af det, som
 fortælles om den ældre Dyonysio, Tyran i
 Syracuse, og hans Barberer, kan sees at
 denne Skib haver i det mindste været i Brug
 nogen Tid førend Alexander blev fød.

Man

Man har og Mynter af ældre Konger end Alexander, som iblant andre af Archelao, Konge i Macedonien, hvorpaa de sees uden Skieg. Ei at tale om at mange Guder, og fornemmelig Apollo, stedsse forestilledes uden Skieg. Dog kan det vel være, at det er blevet mere brugeligt at rage sig i Alexanders Tid end det forhen haver været. I det mindste forestilles han selv altid uden Skieg. Athenæus beretter ogsaa lib. 10. p. 435. Alexanders Kyndighed imedens han var Vrinds, som gif saa vidt, at baade hans Fader og Moder frygtede for, at han havde Afstye til Kiønnet, hvorfor de engang med List bragte et smukt Fruentimmer i hans Seng, som han dog lod urørt gaae fra sig.

Siette Afsnit, S. 483. Pag. 426. Plutarchus siger in Alexandro tom. 1. p. 707., at Roxane lod Statiræ og hendes Søsters døde Legemer styrte ned i en Brønd, som strax blev kaster til med Jord, maaskee for nogenlunde at skjule denne umenneskelige Sierning. Efter Curtii Beretning lib. 10. cap. 14. p. 405. haver Sisygambis, Darius Moder, hungret sig selv til Døde. Den almindelige og umaadelige Sorg, som Perser og alle andre overvundne Folk udviste over Alexanders Død, er den beste, den kraftigste og tilforladeligste Lovtale over ham, og som

gjør stor Forskiel imellem ham og de fleste andre Seierherrer, hvis Naame efter deres Død gemeenligen ei alene hades af dem, som de have overvundet, men endog af deres egne Landsmænd.

§. 488. Pag. 430. Arrianus ap. Phorium Cod. xcii. p. 220. beretter disse Persdicæ foreslagne Ægteskaber med Nicæa, Antipatri Datter, og Cleopatra den store Alexanders Søster.

§. 489. Pag. 430. Efter Athenæi Beretning l. 13. p. 557. haver Philip, Konge i Macedonien, avlet Cynna med det Illyriske Fruentimmer Audata. Plutarchus beretter t. 2. p. 818. in de reip. gerend. præc. at Alexander blev ei vred, da han fik at høre, at hans Søster havde holdt af en smuk ung Karl, men at han tvertimod sagde: At det kongelige Blod, som hun var fød af, maatte og skaffe hende nogen Frihed. Med hvilken af hans Søstre, som dette er hendet, skal jeg ikke kunne sige; med Cynna troer jeg dog, at det ei haver tildraget sig, thi hun beskrives som en fortreffelig Printsesse. Arrianus ap. Phorium Cod. xcii. p. 220. beskriver Cynnans Død, saaledes som Forfatterne her have anført den; han siger ogsaa at Cynnans Moder var Eurydice. Polyæ-
nus

nus taler l. 8. p. 816. vidtloftigst om hende, hvoraf man baade kan see at hun haver været meget tapper og en ret Heltinde, saa og hvor utilstreffelig og mager vi nu omstunder have Historien af Alexandri Efterfølgers Krige; thi efter Polyæni Beretning er det klart, at hun haver grebet til Vaaben, maaskee for at bevare Riget til Philippi og Alexanders Slegt, eller og selv at indtage det, hvortil hun paa sin Mands Amyntæ vegne havde retmæssig Fordring. Man seer og af hans Fortælling, at Alætas, Perdiccæ Broder, haver fanget og omkommet hende i Thracien, saa at hun sølgelig ei er bleven dræbt i Asien hos Perdiccam.

§. 491. Pag. 431. Da Olympias fik at høre, at det forhalede saa længe med hendes Søns Alexanders Begravelse, brød hun efter Eliani Beretning lib. 13. c. 30. p. 261. ud i følgende Klage: O min Søn, du som haver villet have Plads iblant Guderne, kan nu neppe nyde det, som det ringeste Menneske nyder, nemlig en Begravelse.

§. 530. Pag. 457. Efter Memnon's Beretninger hos Phorium Cod. ccxxiv. p. 709. haver Cleopatra maat staaet i stor Ansæelse hos sin Broder Alexander den Store, saa-

som hun formildede hans Brede imod Dionysium, Tyran af Seraclea.

Syvende Afsnit, §. 535. Pag. 460. Efter Eliani Beretning var. hist. lib. 12. c. 43. p. 227. skal Antigonus ei alene have været en Fæd af Polysperchon, men endog engang have næret sig som en Stie-Mand.

§. 544. Pag. 466. Plutarchus anfører tom. 2. p. 182. in Aphoph. mange sindrige Indfald af Antigono, hvorudi han haver overgaaet alle Konger i sin Tid.

§. 549. Pag. 470. Not. 497. B.) Lysimachi merkverdige Krig imod Dromichætem, Konge af Thracien, have de lærde Forfattere reent forbigaaet, og det, fordi de ei udi en særdeles Afhandling have undersøgt bemeldte Lysimachi Liv og Levnet. Polyænus lib. 7. cap. 25., Plutarchus tom. 1. p. 908. in Demetrio, og tom. 2. in Apoph. p. 183., og p. 555. in de his qui sero a numine puniuntur, og Diodorus Siculus in exc. de vit. & virt. tom. 2. l. 21. p. 559. beskrive denne for Lysimacho ulukkelige Krig, i hvilken han tilfattede den største Deel af sin Hær, og faldt selv i den Thraciske Konges Hænder, hvilken, om han ei havde været mere ædelmodig end Lysimachus, der med Uret havde anfaldet

anfaldet ham, havde lettelig da funnet ganske ødelegge ham, hans Slegt og hans Rige; men denne saa kaldte barbariske Konge betienede sig af sin Seier til intet andet end at slutte Fred med ham paa billige Bilskaar, og derpaa ubeskadiget at sende ham tilbage til sit Kongerige.

§. 563. Pag. 478. Diodorus Siculus giver lib. 19. c. 59. p. 364. Antipatri Dotter og Demetrii Dronning et prægtigt Vidnesbyrd, i Henseende til Forstand og Mildhed; melder og, at Antipater hendes Fader, en af de klogeste Mænd i sin Tid, spurgte hende ofte til Raads i mange vigtige Ting, da hun endda var ganske ung; han kalder hende ellers som alle Grædske Skribentere Philæ, og ei Philla, som Forsat-terne overalt gjøre.

§ 564. Pag. 479. Efter Plutarchi Beretning Tom. 1. p. 384. in Pyrrho, saa skal Deidamia, Pyrrhi Søster, have været udi sin Barndom tiltænkt den unge Alexander, den store Alexanders og Roxanes Son. Om Lamia, der først var Ptolemæi Lagi Søs Maitresse, og siden Demetrii, handle udførligen Plutarchus in Demetrio p. 895. og p. 901., Alciphron lib. 2. ep. 1. p. 196. og ep. 2. p. 208., Ælianus var. hist.

lib. 12. cap. 17. p. 213. og Athenæus l. 13. p. 577. Plutarchus anfører tom. 2. p. 183. in Apoph. endeel af Kong Demetrii Poliorceticis sindrige Indfald. Plinius udgiver ham l. 7. p. 105. for først at have ladet bygge et 15. rangaaret Krigsskib. Polyænus anfører l. 4. c. 7. mange af Demetrii Krigspudser, hvilke saavel som hans hele øvrige Historie vise, at han haver været en af de største Feltherrer i gamle Dage.

Ottende Affnit, §. 572. Pag. 486. Not. C.). At Forfatterne først kalde den store Philosophum Xenocratem, Xenogoram, er uden al Tvivl en Trykfeil. Speusippus var en Discipel af Plato, og hans Efterfølger i Academiet, som han forestod i otte Aar indtil sin Død, der indfaldt A. M. 3611. Speusippi Efterfølger og Discipel, tilligemed Platonis Discipel var Xenocrates, som forestod Skolen i 25. Aar, indtil han døde A. M. 3636. Om den første handler Diogenes Laertius l. 4. c. 1. p. 386., og om den anden c. 2. p. 392. Xenocratis Discipel og Efterfølger var Polemon, som er et Beviis paa en philosophisk Omvendelses eller Forbedrings Muelighed, thi Xenocrates gjorde ham fra et lidertligt Menneſke til et stikkelig, just da han var midt i sin flette Opførel. Om ham handler Diogenes Laertius

Laertius c. 3. p. 403. Polemons Discipel og Efterfølger var Crates, om hvilken Diogenes ogsaa skriver c. 4. p. 408. Efter Crates fulgte Crantor, om hvilken see Diogenem c. 5. p. 412. Paa Crantor fulgte Arcesilaus, som var Stifter af det saa kaldte mellemste Academie, som udi nogle Ting veg fra Plato. Bion var og en berømt Academicus og en Discipel af Crates, Theophrastus, og Theodorus med Tilnavn Atheist. Arcesilai Efterfølger var Lacydes, som stiftede det saa kaldte nye Academie, hvilket endda mere veg fra Platonis Meninger end det mellemste. Lacyde Discipel var Euander, Euandri Hegesinus, og Hegesini den navnkundige Carneades, som først bragte Philosophien til Rom; Carneades Discipel var den Carthaginenser Clitomachus, som paa sit Fædernelmaal kaldtes Asdrubal. Diogenes Laertius beskriver omstændelig alle disse Philosophorum Liv og Levnet. De have alle efterladt sig fortreffelige Skrifter, hvoraf dog intet er kommet til os; Tabet af Xenocratis, Cratetis, Crantoris og Carneadis beklages mest.

§. 587. Pag. 496. Athenæus beretter lib. 13. p. 560. efter den Historieffriever Duris, at den første Fruentimmer s Krig

blev ført imellem Olympias og Eurydice; at den sidste, som fra Ungdommen af var oplært i Krigs- Haandverker, sigtede paa sin Macedonisk, men at den første gjorde Angreb paa en rasende Raade efter Bacchi Bis under Frommers Lyd.

§. 588. Pag. 497. Cornelius Nepos handler in Eumene p. 181. ogsaa om denne Olympiadis slette og grusomme Opførsel. Alianus var. hist. l. 13. c. 36. p. 264. taler og om Eurydices Henrettelse.

§. 591. Pag. 499. Det er et mærkverdigt Exempel i Historien, at alle Alexanders store Seiervindinger nyttede ikke hans Slegt i mindste Raade; men blev den snarere til Skade. Hans Moder Olympias, som han saa høit havde elsket og æret, kunde i sin Alderdom ei undgaae denne for den hele Slegt saa ulykkelige Skiebne. Efter Photii Beretning Cod. cxxx. p. 312. haver Amyntianus i en særdeles Bog beskrevet hendes Liv og Levnet, som er ikke mere til. Porphyrius in de abstinentia l. 2. §. 60. p. 97. vidner, at Olympias aldrig gjorde Offer uden af 1000. Dyr paa engang, og derved vante Alexander fra Ungdommen af baade til Overdaad, og til urigtige Begreb og Meninger om Guddommen. Efter Diodori Siculi

Siculi Beretning l. 19. c. 105. p. 398. lod Cassander først ved Glauciam dræbe Roxane, og hendes Son den unge Alexander A. M. 3639., da den unge Prinds var temmelig fremvoget, og han merkede at Macedonierne begyndte at legge Merke til ham. Efter Pausanias Fortælling lib. 9. c. 7. p. 725. blev den unge Alexander taget af Dage ved Gift.

§. 592. Pag. 499. Om den Ere, som Cassander lod efter Døden bevise Cynnane og hendes Dotter Eurydice handler ogsaa Athenæus l. 4. p. 155.

§. 594. Pag. 501. Her er udi Antigoni Tale aabenbare sat Demetrius i Stedet for Ptolemæus, som der burde staae.

§. 603. Pag. 506. Det Diodorus Siculus l. 20. c. 37. p. 432. og Polyæus l. 8. p. 814. fortælle, hvorledes Cratesipolis spilte Corinthen Ptolemæos Kongen af Egypten i Hænderne, synes efter Omstændighederne at være gaaet for sig paa denne Tid.

§. 604. Pag. 507. Efter denne skammelige Gierning høres intet mere i Historien om den Forræder Polysperchon. Det er usædvanligt, om Himlen haver endog
i den

i denne Verden ladet saa stor Utroskab gaae ustraffet hen.

§. 609. Pag. 511. Strabo melde
in epist. l. 7. p. 1256. at Cassander kaldte
den af ham ny bygde Stad Thessalonica sin
Dronning til Ere. Udi Cassanders Tid
begyndte ellers den navnkundige Philosophus
Epicurus, af Fødsel en Athenienser, at
komme i stor Anseelse. Han døde til Athes
nen A. M. 3682.; følgelig 29. Aar efter
Cassander, da han havde fyldt sit 72. Aar.
Diogenes Laertius haver udi sin ganske
10. Bog fra p. 1083. af til p. 1234. udfør
lig beskrevet hans Liv og Levnet, ja omstænd
deligere end nogen andens, hvoraf, saa og
den Møie, som han gjør sig for at forsvare
hans Lærdomme, og den Roes som han leg
ger paa ham, mange ei urimelig have sluttet,
at han selv haver været hengivet til den Epi
curæiske Sect. Udi gamle saavel som nyere
Tider haver der været megen Tvist om denne
Slags Philosophie. De fleste og fornem
melig de strenge Stoici og Cynici have gi
vet den ud for vellystig og liderlig. Den
beskedne Plutarchus selv haver skrevet en
særdeles Bog imod den. Derimod have
ogsaa adskillige store Mænd ei alene forsvaret
men endog fulgt den. Udi Ciceronis for
treffelige Skrift, de natura Deorum, findes
dens

dens Meninger udførligen forsvarede og forklarede under Velleji Navn, skiont Cicero selv, som en Academicus ikke erklærer sig for noget Parti. Lucretii herlige Poema de natura rerum, indeholder næsten intet andet end en Forklaring over Epicuri Meninger; den berømte Feltherre Cassius, som var en af Cæsaris Mordere, og den sindeige Lucianus have fulgt denne Philosophie. Udi de senere og vore Tider er vel denne Maade at philosophere paa almindelig forhadet og ilde udraabt. Dog haver der udi forrige Seculo fundet sig en Mand i Frankerige, som udi et vidtløftigt Skrift haver forsvaret og forklaret den; jeg mener den navnkundige Gassendus, som det er uvist, om enten han haver været størst Mand for hans store Indsigt næsten i alle menneskelige Videnskaber, eller for hans ugemene Udmyghed og Beskedenhed. Dersom jeg skal give mine egne Tanker over denne Philosophie tilkiende, da holder jeg for at ligesom den Stoiske haver af alle været best skicket til at danne Embedsmænd, den Cyniske mest faldt i Dinene ved sin Strengthed, den Pythagoreiske adskilte sig formedelst sin Kierlighed til Videnskaber, den Platoniske formedelst sin Betsalighed og høie Tankemaade, den Socratiske formedelst sin ædle Eenfoldighed og ægte Morale, den Pythagoreiske

rhoniske ved sin Underlighed, den Aristotes
 liste ved sin Klygt og Værdom, saa er Epicuri
 Philosophie mest skikket af dem alle til
 at leve fornøiet her i Verden, og være frie
 for Sorg, dog forstaae ikkun for dem, der
 leve uden Embeder og for sig selv. Heraf
 kan let slutes baade det Onde og det Gode,
 som denne Maade at philosophere paa fører
 med sig, og hvi saa adskillige og stridige
 Domme ere fældede over den. Hvorom al-
 ting er, saa er det høilig at beklage, at ingen
 af Epicuri Skrifter ere komne til os, hvil-
 ke efter de flestes Tilstaaelse have besiddet
 uopnaaelige Skionheder. Denne Forliis
 tilskrives hans Hadere og Uvenner, som alles-
 vegne, hvor de kunde komme over dem, op-
 brændte og fordærvede dem, hvorpaa kan
 læses Exempel udi Luciani Alexander.
 Da Epicurus ei skjøttede om at regnes
 iblant de strenge Philosophos, saa var det
 ei heller imod hans Grundsætninger, helst
 siden han levede ugift, at holde sig en Mai-
 tresse ved Navn Leontium, om hvilken findes
 Efterretninger hos Diogenem Laertium
 lib. 10. n. 3. p. 1087. og 1090., og n. 11.
 p. 1106., Ciceronem tom. 7. part. 2. l. 1. de
 natura Deorum p. 40., Alciphron. l. 2. ep. 2.
 p. 208., og Athenæum l. 13. p. 588. og 593.
 Flere Efterretninger om Epicuro og hans
 Efterfølgere findes in Fabricii Bibl. Gr. vol. 2.
 l. 3.

l. 3. c. 53. a. p. 803. ad p. 817, hvor han og opregner sex Fruentimmer, som have fulgt denne Philosophie.

§. 619. Pag. 518. Om Lysimacho handler Polyænus l. 4. c. 12. Han beskriver og l. 8. p. 813. hvorledes Dronning Arsinoe reddede sit Liv i Epheso efter hendes Mand's Lysimachi Død.

§. 622. Pag. 519. Her bør staae Antiochus og ikke Antigonus. Justini Beretning om Ptolemæi Cerauni forræderiske Opførsel imod sin Søster Arsinoe, staaer ikke l. 24. c. 4. og 5., men l. 24. c. 2. og 3.

§. 633. Pag. 528. Polyænus beskriver l. 4. c. 6. §. 20. Antigoni Maade at beskribe Athenienserne paa. Plutarchus opregner tom. 2. pag. 183. in Apoph. nogle af hans sindrige Svar. Udi hans Tid døde den navnkundige Philosophus Zeno, Stifter af den Stoiske Philosophie. Zenonis Discipler, Aristo af Ebio, Zerillus en Carthaginenser, Dionysius af Seraclea, og Cleanthes, der efter Zenonis Død forrestod Skolen, og opnaaede en Alder af 80. Aar, blomstrede ogsaa i denne Konges langvarige 40. Aars Regiering. Laertius handler

handler om alle disse Philosophis i sin
7. Bog.

§. 642. Pag. 534. Om Antigono
med det Tilnavn Doso'n og hans flygtige
Svar handler Plutarchus tom. 2. pag. 183.
in Apoph.

§. 655. Pag. 543. Plutarchus for-
tæller tom. 2. pag. 245. in de Virt. mulierum
en ædelmodig og mandig Gierning af Kvin-
derne og Slaverne paa den De Chio, da den
var beleiret af Philippo den Anden, og
Polyænus anfører lib. 4. cap. 18. tvende af
Philippi Krigspudser. De store Stoiske
Philosophi Sphærus og Chrysippus, der
begge vare Cleanthis Discipler, blomstrede
i denne Konges Tid. Om den første handler
Diogenes Laertius lib. 7. cap. 6. a. p. 841. ad
pag. 843., og om den anden c. 7. a. p. 843.
ad p. 868.

§. 681. Pag. 562. Jeg veed ei om
jeg skal henføre til dette, eller snarere til et
af de foregaaende Slag, den Krigslist som
Perseus betiente sig af for at gjøre Romer-
nes Elephanter unyttige efter Polyæni Be-
retning l. 4. c. 21.

§. 699.

§. 699. Pag. 580. Not. R.) Polyænius kalder pag. 1466. in exc. de virt. & vit. Charopi Moder Philetis

Niende Affnit, §. 722. Pag. 601. Polyænius taler l. 4. c. 9. §. 1. om en Krigslist, som Seleucus betiente sig af imod Antigonum; men jeg skal ei sige om det haver været i Slaget ved Ipsium eller i noget andet.

§. 724. Pag. 603. Strabo beretter l. 12. p. 866. at Antiochus Soter, Konge i Syrien, ogsaa bygde sin Moder Apameæ en Stad til Ære ved Navn Apamea i Mysien.

§. 728. Pag. 608. Her er ved en Trykfeil sat in margine Seleucus, i Stedet for Demetrius. Om Seleuci Krig imod Demetrium handler ogsaa Polyænius lib. 4. c. 9. §. 2., 3. og 5.

§. 731. Pag. 612. Denne mærkværdige Handel, som vel i sig selv var uretmæssig, men som tilligemed giver den største Prøve paa en Faders Omhed for sin Son, beskriver udførligst Plutarchus in Demetrio tom. 1. p. 903. &c. og Appianus ex edit. Tolli. Amst. 1670. 8vo. p. 204. in bello Syr.

§. 732.

Ehr. Selsk. Skr. 5. D. X

§. 732. Pag. 613. Polyænus fortæller l. 4. c. 9. §. 4. at Seleucus fik en stor Skat i Hænderne ved Erobringen af Sardis.

§. 735. Pag. 616. Vaillant haver udi sit lærde Skrift kaldet historia Regum Syriæ ex nummis Luteriæ. Paris. 1681. 4to. med stor Flid samlet fra p. 1. af til p. 38. alt hvad, der høves om Seleuci Historie, og af hans Mynter. Det er ellers at beklage, at man om denne Konge, som af alle Syriske haver været den mægtigste, ja, Ægypten undtagen, besiddet ligesaa vidtløftige Lande som Alexander den Store, hvilken han og i herlige Egenheder haver ikkun lidet eftergivet, dog alligevel haver saa faa og usuldformede Esterretninger.

§. 739. Pag. 618. De lærde Forsættere forbigaae her at tale om den Krig, som var imellem Antiochum Sotera, Konge af Syrien, og Ptolemæum Philadelphum, Konge af Ægypten, hvorom Pausanias l. 1. cap. 8. p. 18. og Polyænus l. 4. c. 15. melde. Lucianus fortæller tom. 2. pag. 486. in de pro imaginibus, at Stratonice lovede den Poet en Talent, som best rosende hendes smukke Haar, endskjønt hun den Tid var ganske skaldet. Tom. 3. p. 464. &c. fortæller han vidtløftig in Dea Syria, hvorledes hun
paa

paa nye opbygte det prægtige Tempel i Hierapolis, og Anledningen dertil, hvilken den begierlige Kæser selv kan eftersee hos ham. Om Antiocho Soter handler Vaillant in historia Regum Syriæ a. p. 39. ad p. 46.

§. 747. Pag. 623. Polyænus beretter l. 4. c. 16. hvorledes Antiochus Theos, erobrede den Stad Cypsela i Thracien. Vaillant handler om denne Konge fra p. 47. af til p. 51. Appianus beretter p. 210. in bell. Syr. udtryffeligt, at Laodice omkom sin Mand Antiochum ved Gift, men derudi feiler han, at han gjør baade Laodice og Berenice til Ptolemæi Philadelphii Døtre. Solinus taler om den af Laodice brugte Gift c. 5. p. 167. Athenæus bekræfter ogsaa lib. 13. pag. 593., at Laodice dræbte sin Mand. Polyænus l. 8. p. 799. siger, at Laodice var en Søster af Antiocho med det Tilnavn Theos. Han beretter og at Parnariste, som var en Opparterste af Laodice betiente sig næsten af samme Gift, som Laodice selv havde brugt, for at befordre Laodices Undergang. Han fortæller ellers ogsaa omstændeligere end nogen anden alle de Stræger, som Laodice betiente sig af, for at bringe Berenice i Snaren.

§. 754. Pag. 629. Polyænus lib. 4. cap. 17., og Plutarchus tom. 2. pag. 184. in Apoph.

Apoph. melde noget om Krigen imellem de to Syriske Konger og Brodre Antiochum Hieracem, og Seleucum Callinicum.

§. 757. Pag. 630. Polybius taler l. 4. p. 441. om Seleuci Callinici Dronning Laodice, der var en Dotter af Andromacho, og en Søster til Achæus. Polyænus taler l. 8. p. 817. om en anden af hans Dronninger ved Navn Nysta, og hvorledes hun, efterat han af Galaterne ved Ancyra var bleven overvundet, gav sig ud for et gemeent Fruentimmer og blev solgt til Rhodierne, som, saa snart de finge hendes Stand at vide, sendte hende til hendes Herre. Athenæus beretter den samme Hændelse lib. 13. p. 593., undtagen at han kalder hende Nysta, og siger at hun ifkun var Seleuci Maitresse. Vaillant handler om denne Konge fra p. 52. til p. 64.

§. 758. Pag. 631. Om Seleuco 3. med Tilnavn Ceraunus handler Vaillant fra p. 65. til p. 67.

§. 766. Pag. 636. Not. H.). Det var ikke Keiser Julianus, men hans Efterfølger Jovianus, som ved en skammelig Fred overlod Nisibin til Perserne.

§. 784. Pag. 651. Not. 701. B.). Udi Vaillant pag. 151. staaer den samme Mynt af Achæo, som Frølich anfører.

§. 808.

§. 808. Pag. 689. Diodorus Siculus tom. 2. p. 518. l. 31. taler ogsaa om Egteskabet imellem Ariarathes, Konge of Capadocien, og Antiochis, den store Antiochi Dotter, som han siger at have været et meget listigt Fruentimmer.

§. 850. Pag. 724. Not. 759. B). Intet er næsten uvisere i den hele Syriske Historie end Maaden, paa hvilken den store Antiochus er kommet ud af Verden, og holder jeg snart ingen for urigtigere end den almindelige, fordi den saa meget kommer overeens med hans Sønns Antiochi Epiphanis. Polybius taler lib. 8. p. 1381. in exc. de virt. & vit. om hans Søster Antiochis, som han gav Xerxi, Konge af Armosata i store Armenien, til Egte, og ved saadan Flog Opførsel vandt alle de omkringliggende Folks Hjærter. Dette skede efter al Anseende paa hans store Tog imod Partherne. Vaillant handler om denne store Konge fra p. 68. af til p. 152.